

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(9)
สารบัญเรื่อง	(10)
สารบัญแผนภูมิ	(19)
สารบัญตาราง	(20)
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
3. ความสำคัญของการวิจัย	4
4. ขอบเขตของการวิจัย	4
5. กรอบแนวคิดของการวิจัย	5
6. วิธีดำเนินการวิจัย	5
7. นิยามศัพท์เฉพาะ	6
8. แผนภูมิกรรม ๑๒ และการให้ผล	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
1. ความหมายและประเภทของกรรม	12
1.1 ความหมายของกรรม	12
1.2 การแบ่งประเภทของกรรมในพระไตรปิฎก	16
1.3 การแบ่งประเภทของกรรมในอรรถกถา	18
2. เกณฑ์การวินิจฉัยกรรม	33
3. การให้ผลของกรรม	34
4. แนวคิดเกี่ยวกับเหตุเกิดของกรรม	39
5. กฎแห่งกรรม	41
6. ทำกรรมแทนกันได้หรือไม่	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
7. กรรมกับการเกิดใหม่	48
8. กรรมกับสังสารวัฏ	49
9. ปฏิจสุมุปบาท	52
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
11. เอกสารและงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง	61
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	68
1. เรื่อง “กรรม” ที่มีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก	69
กรรมกถา ว่าด้วยเรื่องของกรรม	69
กัมมกถา	71
ปฐมนิทานสูตร ว่าด้วยเหตุเกิดแห่งกรรม 3 อย่าง	72
ทุติยนิทานสูตรว่าด้วยเหตุเกิดแห่งกรรม 3 อย่าง	73
กรรมดำกรรมขาว 4	77
สังขัตตสูตร ว่าด้วยกรรมและวิบากของกรรม 4 ประการ	80
วิตถารสูตร ว่าด้วยกรรมและวิบากของกรรม 4 ประการ	80
ปฐมสิกขาปทสูตร ว่าด้วยกรรมและวิบากของกรรม 4 ประการ	82
ทุติยสิกขาปทสูตร ว่าด้วยกรรมและวิบากกรรม 4 ประการ	83
อริยมัคคสูตร ว่าด้วยกรรมและวิบากของกรรม 4 ประการ	84
โพชฌังคสูตร ว่าด้วยกรรมและวิบากของกรรม 4 ประการ	84
สาวัชชสูตร ว่าด้วยกรรมและวิบากของกรรม 4 ประการ	85
อัปยาปัชฌสูตร ว่าด้วยกรรมและวิบากของกรรม 4 ประการ	85
สมณสูตร ว่าด้วยกรรมและวิบากของกรรม 4 ประการ	86
นิทานสูตร ว่าด้วยเหตุเกิดของกรรม	87
โลณผลสูตร ว่าด้วยการให้ผลของกรรม	88
โกฏฐิตสูตร ว่าด้วยกรรมและการให้ผลของกรรม	89
อัยยิกาสูตร ว่าด้วยสัตว์ย่อมเป็นไปตามยถากรรม	91
กรรมกิลเลส 4	91

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
จุฬกัมมวิภังคสูตร ว่าด้วยกฎแห่งกรรม	92
นิทานสูตร ว่าด้วยอกุศลมูลและกุศลมูล	97
จัดทาลสูตร ว่าด้วยกรรมสำหรับอุบาสกดีและอุบาสกชั่ว	98
ปริกุปปสูตร ว่าด้วยบุคคลซึ่งจะต้องตกนรก 5 จำพวก	98
ปฐมอาฆาตปฏิวินยสูตร ว่าด้วยกรรมระงับความอาฆาต 5 ประการ	98
อภิณหปัจเจกเวกขิตัพพฐานสูตร ว่าด้วยฐานะที่ควรพิจารณาเนื่อง ๑ 5 ประการ	99
สีหนาทสูตร ว่าด้วยกำลังพระตถาคต 6	99
หุติยาหุเนยยสูตร ว่าด้วยคุณธรรมของภิกษุผู้เป็นนาบุญ	100
กรรมนิโรธสูตร ว่าด้วยกรรมเก่าและกรรมใหม่	100
นิพาพธิกสูตร ว่าด้วยกรรมปริยายซ้ำแรกกิเลส	102
2. เรื่อง “กรรม” ที่มีปรากฏอยู่ในเอกสารชั้นหุติยภูมิ	103
2.1 เรื่อง “กรรม ๑๒” ที่มีปรากฏอยู่ในวิสุทธิมรรคแปล	103
2.2 เรื่อง “กรรม ๑๒” ที่มีปรากฏอยู่ในมโนรถปुरुณี อรรถกถา อังคุตตรนิกาย ดิกนิบาต	106
ตารางเปรียบเทียบการวิเคราะห์ “กรรม ๑๒”	112
บทที่ 4 วิเคราะห์กรรม ๑๒ จากเรื่องในพระธัมมปัทฏฐกถาแปล	114
1. เรื่องพระนางสามาวดี	114
บทวิเคราะห์ 1	115
บทวิเคราะห์ 2	115
บทวิเคราะห์ 3	116
บทวิเคราะห์ 4	117
บทวิเคราะห์ 5	117
บทวิเคราะห์ 6	118
บทวิเคราะห์ 7	118

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทวิเคราะห์ 8	120
บทวิเคราะห์ 9	121
บทวิเคราะห์ 10	122
บทวิเคราะห์ 11	124
บทวิเคราะห์ 12	127
บทวิเคราะห์ 13	128
2. เรื่องพระจักษุपालเถระ	128
บทวิเคราะห์ 14	130
3. เรื่องมัจฉฐกุกุณทลี	130
บทวิเคราะห์ 15	131
4. เรื่องนายจุนทสุกริก	131
บทวิเคราะห์ 16	132
5. เรื่องธัมมิกอุบาสก	132
บทวิเคราะห์ 17	133
6. เรื่องพระเทวทัต	134
บทวิเคราะห์ 18	136
7. เรื่องนางสุนนาเทวี	136
บทวิเคราะห์ 19	137
8. เรื่องกุมภโฆสก	137
บทวิเคราะห์ 20	138
9. เรื่องพระจุพนันทเถระ	139
บทวิเคราะห์ 21	139
บทวิเคราะห์ 22	140
บทวิเคราะห์ 23	142
10. เรื่องพระอังคลิมาลเถระ	143
บทวิเคราะห์ 24	148

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
11. เรื่องความเกิดขึ้นของนางกาลสิริกษิณี	148
บทวิเคราะห์ 25	152
12. เรื่องของนายกาละบุตรอนาถบิณฑิกเศรษฐี	152
บทวิเคราะห์ 26	154
13. เรื่องของโตทยยพราหมณ์	154
บทวิเคราะห์ 27	156
14. เรื่องของอานนทเศรษฐี	157
บทวิเคราะห์ 28	158
15. เรื่องบุตรเศรษฐีมีทรัพย์มาก	158
บทวิเคราะห์ 29	160
16. เรื่องพระราชเถระ	160
บทวิเคราะห์ 30	161
17. เรื่องของพระเจ้าอชาตศัตรู	162
บทวิเคราะห์ 31	164
18. เรื่องนาคราชชื่อเอรภัตต์	164
บทวิเคราะห์ 32	167
19. เรื่องท้าวสักกะ	167
บทวิเคราะห์ 33	170
20. เรื่องพระปุดีคัตตติสเถระ	171
บทวิเคราะห์ 34	172
21. เรื่องพระโสโรยเถระ	173
บทวิเคราะห์ 35	175
22. เรื่องสุปปพุทธภูมิ	175
บทวิเคราะห์ 36	177
23. เรื่องชานา	177
บทวิเคราะห์ 37	180
24. เรื่องนายสุนนมาลาการ	180
บทวิเคราะห์ 38	184

หอสมุดสถาบันราชภัฏธนบุรี
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
25. เรื่องพระอุบลวรรณาเถรี	185
บทวิเคราะห์ 39	186
26. เรื่องชัมพูกาชีวก	186
บทวิเคราะห์ 40	189
บทวิเคราะห์ 41	194
27. เรื่องอหิแปรด	194
บทวิเคราะห์ 42	197
บทวิเคราะห์ 43	197
28. เรื่องสังฆจิกูฏเปรด	198
บทวิเคราะห์ 44	201
29. เรื่องพระสุธรรมเถระ	201
บทวิเคราะห์ 45	206
บทวิเคราะห์ 46	207
30. เรื่องพระวนวาสีตีสสเถระ	208
บทวิเคราะห์ 47	209
บทวิเคราะห์ 48	212
บทวิเคราะห์ 49	214
บทวิเคราะห์ 50	215
บทวิเคราะห์ 51	219
31. เรื่องพระมหากัปปินเถระ	220
บทวิเคราะห์ 52	221
บทวิเคราะห์ 53	222
บทวิเคราะห์ 54	227
32. เรื่องบัณฑิตสามเณร	227
บทวิเคราะห์ 55	232
บทวิเคราะห์ 56	234
บทวิเคราะห์ 57	237

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
33. เรื่องบุรุษผู้ฆ่าใจรมีเคราแดง	238
บทวิเคราะห์ 58	241
34. เรื่องพระทาร์จิริยเถระ	241
บทวิเคราะห์ 59	246
35. เรื่องพระกฤษณะทลเกสีเถรี	247
บทวิเคราะห์ 60	251
36. เรื่องนางปฎาจารา	252
บทวิเคราะห์ 61	256
37. เรื่องพราหมณ์ชื่อจุกเพกสาฎก	257
บทวิเคราะห์ 62	260
38. เรื่องนางลาชเทวธิดา	260
บทวิเคราะห์ 63	263
39. เรื่องอนาถบิณฑิกเศรษฐี	263
บทวิเคราะห์ 64	267
40. เรื่องนายพรานกุกกภูมิตร	267
บทวิเคราะห์ 65	272
41. เรื่องนายพรานสุนัขชื่อโกกะ	273
บทวิเคราะห์ 66	275
42. เรื่องพระติสสเถระผู้เข้าสกุลนายช่างแก้ว	275
บทวิเคราะห์ 67	278
43. เรื่องชน 3 คน	278
บทวิเคราะห์ 68	280
บทวิเคราะห์ 69	281
บทวิเคราะห์ 70	282
44. เรื่องสุปปพุทธศากยะ	283
บทวิเคราะห์ 71	285
45. เรื่องพระโกณฑธานเถระ	286
บทวิเคราะห์ 72	290

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
46. เรื่องอชครเปรด	291
บทวิเคราะห์ 73	294
47. เรื่องพระมหาโมคคัลลานเถระ	295
บทวิเคราะห์ 74	299
48. เรื่องโพธิราชกุมาร	299
บทวิเคราะห์ 75	302
49. เรื่องอุบาสกซ้อมหากล	303
บทวิเคราะห์ 76	305
50. เรื่องธิดาของนายช่างหูก	305
บทวิเคราะห์ 77	309
51. เรื่องนางจัญจมาณวิกา	309
บทวิเคราะห์ 78	312
บทวิเคราะห์ 79	313
52. เรื่องอสทิสทาน	314
บทวิเคราะห์ 80	318
53. เรื่องอุตตราอุบาสิกา	319
บทวิเคราะห์ 81	322
บทวิเคราะห์ 82	326
54. เรื่องบุตรของนายโคฆาตก์	327
บทวิเคราะห์ 83	329
55. เรื่องพระติสสเถระ	330
บทวิเคราะห์ 84	332
56. เรื่องพระโลพูทายีเถระ	332
บทวิเคราะห์ 85	334
57. เรื่องปลาช็อกปิละ	335
บทวิเคราะห์ 86	339

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	341
หมวด 1 กรรมให้ผลตามคราว	341
ตารางสรุป (จากตารางในภาคผนวก)	
หมวด 2 กรรมให้ผลตามหน้าที่	344
ตารางสรุป (จากตารางในภาคผนวก)	
หมวด 3 กรรมให้ผลตามแรงหนักเบา	346
ตารางสรุป (จากตารางในภาคผนวก)	
ตารางแสดงจำนวนครั้งที่ปรากฏในกรรม ๑๒ แต่ละข้อ	348
ตารางสรุปผลการวิเคราะห์กรรม ๑๒ จากพระธัมมปทัฏฐกถาแปล	351
ผลการศึกษาค้นคว้า	352
ข้อเสนอแนะ	358
บรรณานุกรม	359
ภาคผนวก	364
ประวัติผู้วิจัย	373

หอสมุดสถาบันราชภัฏธนบุรี

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ		หน้า
แผนภูมิที่ 1	กรรม ๑๒	8
แผนภูมิที่ 2	กรรม ๑๒ หมวด 1 กรรมให้ผลตามเวลา	9
แผนภูมิที่ 3	กรรม ๑๒ หมวด 2 กรรมให้ผลตามหน้าที่	10
แผนภูมิที่ 4	กรรม ๑๒ หมวด 3 กรรมให้ผลตามแรงหนักเบา	11

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงเรื่อง กรรมกถา ว่าด้วยเรื่องของกรรม	69
ตารางที่ 2	แสดงเรื่อง กัมมกถา ปฐมนิทานสูตร ทุติยนิทานสูตร และกรรมตำกรรมชาว 4	71
ตารางที่ 3	แสดงเรื่อง สังฆิตตสูตรและวิตถารสูตร ว่าด้วยกรรมและวิบากของกรรม 4 ประการ	80
ตารางที่ 4	แสดงเรื่อง ปฐมสิกขาปทสูตร ว่าด้วยกรรมและวิบากของกรรม 4 ประการ	82
ตารางที่ 5	แสดงเรื่อง ทุติยสิกขาปทสูตร ว่าด้วยกรรมและวิบากกรรม 4 ประการ	83
ตารางที่ 6	แสดงเรื่อง อริยมัคคสูตรและโพชฌังคสูตร ว่าด้วยเรื่องกรรมและวิบาก ของกรรม 4 ประการ	84
ตารางที่ 7	แสดงเรื่อง สāvāชชสูตรและอัพยาปัชฌสูตร ว่าด้วยกรรมและวิบาก ของกรรม 4 ประการ	85
ตารางที่ 8	แสดงเรื่อง สมณสูตร ว่าด้วยกรรมและวิบากของกรรม 4 ประการ	86
ตารางที่ 9	แสดงเรื่อง นิทานสูตร ว่าด้วยเหตุเกิดของกรรม	87
ตารางที่ 10	แสดงเรื่อง โฉนผลสูตรและโกฏฐิตสูตร ว่าด้วยกรรมและการให้ผลของกรรม	88
ตารางที่ 11	แสดงเรื่อง อัยยิกาสูตร ว่าด้วยสัตว์ย่อมเป็นไปตามยถากรรม และกรรมกิเลส 4	91
ตารางที่ 12	แสดงเรื่อง จุฬกัมมวิมังคสูตร ว่าด้วยกฎแห่งกรรม	92
ตารางที่ 13	แสดงเรื่อง ว่าด้วยเรื่อง การละขาดปาณาติบาต และการให้ข้าวเป็นต้น	93
ตารางที่ 14	แสดงเรื่อง ความไม่สอบถามและนิทานสูตร ว่าด้วยอกุศลมูลและกุศลมูล	96
ตารางที่ 15	แสดงเรื่อง จัณฑาลสูตร ปริกุปปสูตร และปฐมอาฆาตปฏินิยสูตร	98
ตารางที่ 16	แสดงเรื่อง อภินหปัจจเวกขิตัพพฐานสูตร และสีหนาทสูตร	99
ตารางที่ 17	แสดงเรื่อง ทุติยอาหุเนยยสูตรและกรรมนิโรธสูตร	100
ตารางที่ 18	แสดงเรื่อง นิพาพทิกสูตร ว่าด้วยกรรมปริยายซ้ำแรกกิเลส	102
ตารางที่ 19	แสดงเรื่อง กรรม ๑๒ ที่มีปรากฏอยู่ในวิสุทธีมรรคแปด	103
ตารางที่ 20	แสดงเรื่อง กรรม ๑๒ ที่มีปรากฏอยู่ในมโนรทปุรณี อรรถกถา อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต เล่มที่ 1 ภาคที่ 3	106
ตารางที่ 21	แสดงการเปรียบเทียบการวิเคราะห์กรรม ๑๒	112
ตารางที่ 22	แสดงการสรุป กรรม ๑๒ หมวด 1 กรรมให้ผลตามคราว จากตารางในภาคผนวก	341

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 23 แสดงการสรุป กรรม ๑๒ หมวด 2 กรรมให้ผลตามหน้าที่ จากตารางในภาคผนวก	344
ตารางที่ 24 แสดงการสรุป กรรม ๑๒ หมวด 3 กรรมให้ผลตามแรงหนักเบา จากตารางในภาคผนวก	346
ตารางที่ 25 แสดงการสรุปตามเรื่องที่วิเคราะห์ จากตารางในภาคผนวก	348
ตารางที่ 26 แสดงการสรุปผลการวิเคราะห์ กรรม ๑๒ จากพระธัมมปัทฏฐกถาแปล	351
ตารางที่ 27 แสดงการวิเคราะห์ กรรม ๑๒ หมวด 1 จากบทวิเคราะห์	364
ตารางที่ 28 แสดงการวิเคราะห์ กรรม ๑๒ หมวด 2 จากบทวิเคราะห์	368
ตารางที่ 29 แสดงการวิเคราะห์ กรรม ๑๒ หมวด 3 จากบทวิเคราะห์	371